

Michał Fidelus

Pięć lat działalności Oddziału Piotrkowskiego Towarzystwa Literackiego im. A.Mickiewicza

---

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 7, 213-216

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Michał Fidelus

PIĘĆ LAT DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁU PIOTRKOWSKIEGO
Towarzystwa Literackiego
im. Adama Mickiewicza

Inicjatywa zorganizowania Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza w Piotrkowie Trybunalskim powstała w roku 1967 wśród wykładowców kierunku filologii polskiej w Studium Nauczycielskim. Organizatorom przyświecały dwa cele: możliwość nawiązania i systematycznego utrzymywania kontaktów z przedstawicielami polonistyki uniwersyteckiej oraz ożywienie ruchu naukowego i kulturalnego w mieście. Pomysł znalazł szybko pełne poparcie i zrozumienie miejscowych władz partyjnych i administracyjnych oraz wśród piotrkowskich działaczy kulturalno-oświatowych i społecznych.

Zarząd Główny Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza ustosunkował się życzliwie do zgłoszonej inicjatywy piotrkowian, którzy w dniu 18 października 1967 roku, za pośrednictwem swojego przedstawiciela, wyrazili chęć zorganizowania Oddziału Towarzystwa. Pierwsze kontakty zostały nawiązane z wiceprezesem doc. dr Edmundem Jankowskim i sekretarzem mgr Marią Wosiek. W dniu 9 listopada 1967 roku Zarząd Główny podjął decyzję, dotyczącą utworzenia Oddziału Towarzystwa w Piotrkowie Trybunalskim, powierzając funkcję organizatora mgr Michałowi Fidelusowi, wykładowcy w Studium Nauczycielskim.

Czynności przygotowawcze, polegające na przyjmowaniu członków i wyjaśnianiu celów działalności Towarzystwa, trwały około trzech miesięcy. Aktywnym sprzymierzeńcem inicjatorów był

od pierwszej chwili lokalny tygodnik "Gazeta Ziemi Piotrkowskiej", która na bieżąco informowała mieszkańców miasta i powiatu o pracach przygotowawczych, a jednocześnie zachęcała ich do udziału w działalności powstającego Oddziału Towarzystwa. Pierwsza relacja "Gazety Ziemi Piotrkowskiej" została wydrukowana w numerze 50 (502) pisma z dnia 14 grudnia 1967 roku. Od tej pory wszystkie prace i inicjatywy Towarzystwa były systematycznie i na bieżąco podawane we wspomnianym tygodniku.

Zebrań organizacyjnych odbyło się 12 stycznia 1968 roku w Studium Nauczycielskim. Jego uczestnicy zapoznali się z dziejami Towarzystwa, pogłębili znajomość statutu i wybrali Zarząd Oddziału Towarzystwa w składzie: Michał Fidelus (przewodniczący), Lucyna Bruchnalska, Lucjan Reczek i Jerzy Kisson-Jaszczyński (zastępcy przewodniczącego), Jolanta Olszewska (sekretarz), Wacław Białaczewski, Jan Guz, Zygmunt Gemel, Hanna Laszkiewicz, Aleksandra Matusiakowa i Grażyna Sobczyk (członkowie). Do Komisji Rewizyjnej weszli: Zygmunt Kowalski (przewodniczący), Irena Izdebska i Bogdan Filipowicz (członkowie). Informacja o powstaniu Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza w Piotrkowie Trybunalskim została podana do wiadomości przez "Głos Robotniczy", organ Komitetu Wojewódzkiego i Komitetu Łódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w numerze 15(7292) z dnia 18 stycznia 1968 roku oraz przez "Gazetę Ziemi Piotrkowskiej" również z dnia 18 stycznia. Ten fakt odnotowała także "Polonistyka" w numerze 3(113) z roku 1968.

W chwili powstania Oddział liczył 54 członków. Byli to piotrkowscy działacze społeczno-kulturalni, poloniści pracujący w szkołach średnich i podstawowych oraz spora grupa słuchaczy Studium Nauczycielskiego. Liczba członków zwiększała się systematycznie. W roku 1969 było ich 78.

Dnia 23 stycznia 1968 roku Oddział Towarzystwa został wpisany do ewidencji stowarzyszeń i związków Wydziału Spraw Wewnętrznych Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Piotrkowie Trybunalskim jako stowarzyszenie działające zgodnie z przepisami obowiązującymi w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. W tym samym dniu nowo wybrany Zarząd Oddziału odbył swe pierwsze posiedzenie w Domu Nauczyciela. Omówiono wówczas program działalności w roku 1968 i zdecydowano, że Towarzystwo skupi swo-

ją działalność na terenie Domu Nauczyciela, Miejskiej Biblioteki Publicznej, Studium Nauczycielskiego i podjąć współpracę z innymi placówkami kulturalno-oświatowymi, jeżeli wyrażą one chęć i gotowość współdziałania.

Bardzo korzystnie ułożyła się współpraca Zarządu Oddziału Towarzystwa z Zarządem Powiatowym Związku Nauczycielstwa Polskiego oraz ze Społeczną Radą Klubu, która kieruje działalnością kulturalno-oświatową w Domu Nauczyciela. W tej placówce związkowej Zarząd Oddziału Towarzystwa odbywa zebrania, tu również zorganizowana została przeważająca większość prelekcji. Uczestniczyli w nich nie tylko członkowie Towarzystwa, ale również jego sympatycy, w tym prawie zawsze liczne grupy młodzieży szkół średnich, uczęszczającej na zajęcia fakultatywne w grupach humanistycznych. Należy dodać, że Zarząd Powiatowy ZNP nie tylko umożliwił działalność Oddziałowi Towarzystwa w swojej placówce, ale także przychodził mu z pomocą materialną oplacając kilka razy miejscowych i zamiejscowych prelegentów.

Po załatwieniu wszystkich formalności związanych z utworzeniem Oddziału Towarzystwa udała się do Warszawy w dniu 2 lutego 1968 roku delegacja z Piotrkowa w składzie: Jolanta Olszewska (sekretarz) i Michał Fidelus (prezes) w celu przedstawienia Zarządowi Głównemu czynności organizacyjnych i zamierzeń na najbliższą przyszłość. Delegację przyjęli członkowie Prezydium Zarządu Głównego Towarzystwa na czele z wiceprezesem prof. dr Eugeniuszem Sawrymowiczem, któremu piotrkowianie wręczyli album pt. "Piotrków Trybunalski" wydany na 750-lecie naszego miasta. Ustalono wówczas, że inauguracja działalności popularyzatorskiej Oddziału Towarzystwa odbędzie się w dniu 29 lutego 1968 roku, a jako prelegent wystąpi prof. dr Eugeniusz Sawrymowicz.

W okresie pięcioletniej działalności Zarząd Oddziału wykazał wiele aktywności i pomysłowości. Nawiązał pożyteczną współpracę z Oddziałami Towarzystwa w Częstochowie, Katowicach, Łodzi i Pabianicach. Bardzo korzystnie układała się w tym czasie współpraca z Zarządem Głównym. Dzięki temu przybywali do Piotrkowa znakomici uczeni-literaturoznawcy i tutaj wygłaszali prelekcje ku ogólnemu zadowoleniu odbiorców. Pięcioletnia działalność dowiodła, że utworzenie Oddziału Towarzystwa w Piotrkowie Trybunalskim było celowe i potrzebne. Prezydium Miejskiej

Rady Narodowej i Wydział Kultury oceniły pozytywnie działalność Oddziału Towarzystwa i uznały je za najbardziej aktywne stowarzyszenie działające na terenie miasta.

Przedstawiciele Piotrkowa Trybunalskiego brali udział w okresie pięciolecia w trzech Krajowych Zjazdach Delegatów Oddziałów, a mianowicie w Białymstoku w roku 1968, u siebie w roku 1970 i w Lublinie w roku 1972.

W omawianym okresie Zarząd Oddziału zorganizował 38 prelekcji. Ich wykazy z poszczególnych lat zamieszczał "Rocznik" Towarzystwa. Wszystkie fakty i wydarzenia z działalności Oddziału zawiera "Kronika" prowadzona przez Zarząd.

Helena Czernek

S P R A W O Z D A N I E

z sesji popularno-naukowej w Łomży w setną rocznicę
śmierci Jakuba Wagi

Sesję zorganizowało Prezydium Powiatowej Rady Narodowej oraz Powiatowa i Miejska Biblioteka w Łomży przy współudziale Polskiego Towarzystwa Historycznego, Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej, Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN i in.

Sesja rozpoczęła się w dniu 25 listopada 1972 r. o godz. 11³⁰ w sali kina "Październik" w Łomży. Otworzył ją I sekretarz KP PZPR mgr Zenon Świtaj, który przywitał przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Sztuki, władz wojewódzkich oraz reprezentantów nauki, przybyłych z całego kraju. Mówca podkreślił wzmożoną działalność na terenie Ziemi Łomżyńskiej różnych towarzystw, które przyczyniają się do aktywizacji kulturalnej i społeczno-ekonomicznej całego regionu.

Następnie przewodnictwem sesji objął prezes Polskiego Towarzystwa Historycznego, prof. dr Stanisław Herbst. W zwięzłym zagajeniu przedstawił on dzieje trzech pokoleń zasłużonej rodziny Wagów oraz jej wkład do dorobku kultury i nauki polskiej.